

NATO A ČÍNA

Čína jako příležitost i výzva pro Severoatlantickou alianci

Proč se Čína poprvé objevuje v deklaraci ze summitu NATO?

Na základě svého stěžejního úkolu, tj. zajišťování bezpečnosti členských zemí, se Severoatlantická aliance začíná věnovat i otázce, zda ekonomický a vojenský rozmach Číny poslední doby může plnění tohoto úkolu ovlivnit. Na schůzce nejvyšších představitelů aliančních zemí v Londýně v prosinci 2019 se spojenci shodli na tom, že rostoucí vliv Číny na mezinárodní scéně představuje pro NATO „příležitost i výzvu“. Stalo se historicky vůbec poprvé, kdy je Čína v deklaraci z aliančního summitu zmíněna. Hlavní impulz vzešel od USA, které ze své pozice hlavního garanta obranyschopnosti NATO vnímají nástup Číny coby možného globálního soupeře nejpálčivěji a označují ji za rostoucí hrozbu pro mezinárodní řád.

Generální tajemník NATO Jens Stoltenberg a velvyslanec Číny při EU Zhang Ming (2018). Zdroj: NATO Photos

Proč je Čína výzvou pro NATO? Vojenské, technologické a ekonomické aspekty

Z Číny se stává ekonomický i vojenský gigant, a to jak regionálně, tak globálně. Rychle roste její vojenská síla, Čína disponuje druhým největším obranným rozpočtem na světě. Investuje do komunikačních i vojenských technologií, které neváhá využít, ať už například formou budování základen v Jihočínském moři, nebo v podobě rozvoje špiónážních aktivit, mj. i v [České republice](#). Silný přesah na bezpečnost členských zemí NATO mají také ekonomické a další aktivity Číny. Jaké jsou konkrétní příklady?

„Uznáváme, že rostoucí vliv Číny a mezinárodních politiky představují jak příležitosti, tak výzvy, které musíme společně jako Aliance řešit.“
Závěrečná deklarace ze summitu NATO v Londýně, 3-4.12. 2019

- » **Ekonomická závislost:** Mnohé členské země NATO mají silné obchodní vazby na Čínu, které by mohly být zneužitelné formou [hospodářského nátlaku](#). Prosazování čínských ekonomických zájmů v Africe či na Balkáně, rovněž může přerůst v další hrozby, které jsou v přímém rozporu se zájmy aliančních zemí.
- » **Dopravní infrastruktura:** Čína v rámci své Iniciativy pásu a stezky investuje značné prostředky do evropské infrastruktury, zejména přístavů a železnic. Bude-li Čína kontrolovat dopravní uzly na území spojenců, může komplikovat mobilitu sil NATO a tím vojenské operace.
- » **Komunikační technologie:** Čína se snaží získat dominantní podíl na budování komunikačních sítí páté generace 5G v Evropě (především skrze společnost Huawei). Tím by však země NATO prohloubily svou závislost na Číně v klíčové technologické oblasti a zároveň se vystavily riziku špiónáže. Panují totiž obavy, že by čínské společnosti mohly data procházející přes jejich zařízení poskytovat čínské vládě.
- » **Obranný průmysl:** Čína kontroluje produkci prvků nezbytných pro výrobu elektronických zařízení a čínské firmy dodávají evropským firmám integrované obvody či polovodiče. Přerušením dodávek tak může Čína ohrozit produkci obranného průmyslu zemí NATO.
- » **Vesmír:** Pro alianční komunikační systémy, získávání zpravodajských informací a velení a řízení operací jsou vesmírná zařízení již nezbytná. Čína přitom vyvíjí prostředky, které mohou vesmírné systémy spojeneckých zemí poškodit či vyřadit z provozu.
- » **Přelomové technologie:** Přelomovými (disruptive) technologiemi nazývá Aliance ty technologické nástroje, které mají potenciál v blízké budoucnosti náhle a radikálně změnit samotný charakter vojenských konfliktů a mohou tedy zásadně ohrozit věrohodnost a funkčnost alianční kolektivní obrany. V řadě těchto technologií je přitom Čína na špičce vývoje a zemím NATO tak poprvé po mnoha desetiletích hrozí ztráta globální technologické převahy. Jedná se například o umělou inteligenci, kvantové počítače, zpracování a využití velkých objemů dat či hypersonické systémy.
- » **Spolupráce s Ruskem:** Čína a Rusko mají společný zájem na revizi stávajícího mezinárodního uspořádání a pragmatickou spoluprací usilují o oslabení Západu. NATO musí být schopno včas detekovat a analyzovat dopad tohoto neformálního spojení na své bezpečnostní zájmy, a to ve všech relevantních oblastech (vojenské technologie, energetika, [vojenská cvičení](#), hybridní nebo dezinformační operace atd.).

Rostoucí čínské vojenské kapacity

Čína výrazně rozšiřuje [své vojenské kapacity](#), včetně námořních a raketových schopností. Mezi nejnovější čínská zařízení patří hypersonické kluzáky DF-14, mezikontinentální střely DF-41, z ponorek odpalované střely JL-2 nebo robotická ponorka HSU-001. Podle generálního tajemníka NATO Jense Stoltenberga jsou čínské hypersonické rakety schopné zasáhnout Evropu.

Institucionální vztahy NATO – Čína

Přestože NATO neusiluje o aktivní roli v Asii, bezpečnostní situaci v asijsko-pacifické oblasti nelze oddělit od euroatlantického prostoru (viz například [spolupráce NATO a Číny v boji proti pirátství](#) v Indickém oceánu). NATO nemá s Čínou formální platformu pro setkávání, jakou má například s Ruskem, přesto spolu vedou politický i vojenský dialog (viz například [výroční zpráva o NATO za rok 2019](#) od Jense Stoltenberga, s. 80).

S Čínou však mimo rámec NATO spolupracují její členské země samostatně, například formou společných vojenských cvičení (př. [USA](#), [Německo](#)).

Jsou spojenci v postupu ohledně Číny jednotní?

Některé země v čele s USA vidí Čínu jako hrozbu, jiné na Čínu pohlížejí spíše jako na příležitost, především v ekonomické oblasti. Lze to ukázat na příkladu různých přístupů členů NATO k účasti firmy Huawei v sítích 5. generace. Zatímco vláda USA používání zařízení Huawei rovnou [zakázala](#), jiné země se snaží o mírnější přístup (např. Velká Británie či Německo). Zejména ekonomicky zranitelné jihoevropské spojenecké země pak v Číně vidí potenciálního partnera.

Tuto nejednotnost Čína, podobně jako Rusko, navíc aktivně podporuje. Čína naopak s nelibostí sleduje snahy NATO budovat síť globálních partnerství, např. s Japonskem, Jižní Koreou nebo Austrálií.

Postupně se však mezi spojenci rodí shoda, že Čína představuje pro NATO přinejmenším „strategickou výzvu“ a dopad jejího mocenského vzestupu na alianční zájmy je proto nutné bedlivě sledovat a vyhodnocovat (a to ve všech výše uvedených tematických oblastech) a v případě potřeby na něj adekvátně reagovat.

Bibliografie a zdroje k tématu:

- » Ringsmose, Jens a Sten Rynning (2020): China Brought NATO Closer Together. War on the Rocks, 5.2. 2020. On-line: <https://warontherocks.com/2020/02/china-brought-nato-closer-together/>
- » Brennan, David (2019): Will China be NATO's next Challenge? Alliance eyes Beijing's Rise while Mired in Infighting. Newsweek, 17.12. 2019. On-line: <https://www.newsweek.com/china-nato-next-challenge-alliance-eyes-beijing-rise-battling-infighting-1477669>
- » Kaska, Kadri, Henrik Beckvard a Tomáš Minárik (2019): Huawei, 5G and China as a Security Threat. On-line: <https://ccdcoe.org/uploads/2019/03/CCDCOE-Huawei-2019-03-28-FINAL.pdf>
- » NATO (2019): Arctic Narratives and Political Values: Arctic States, China and NATO. ISBN 978-9934-564-65-9, On-line: <https://www.stratcomcoe.org/arctic-narratives-and-political-values-arctic-states-china-and-nato>
- » Woody, Christopher (2019): NATO is finally talking about China, and there are 3 big problems it has to address. Business Insider, On-line: <https://www.businessinsider.com/china-poses-3-problems-in-europe-for-nato-2019-12#1-natos-mobility-in-europe-1>
- » Reflex.cz (2019): Informace jako zbraň: Rusko a Čína poráží v kyberprostoru NATO. 21.10.2019. On-line: <https://www.reflex.cz/clanek/zpravy/98040/informace-jako-zbran-rusko-a-cina-porazi-v-kyberprostoru-nato.html>
- » Chinfluence, On-line: <https://www.chinfluence.eu/cs/>
- » Brzozowski, Alexandra (2019): With new focus on China, NATO patches up stormy summit. Euractiv, 5.12. 2019. On-line: <https://www.euractiv.com/section/global-europe/news/with-new-focus-on-china-nato-patches-up-stormy-summit/>
- » Liu, Nengye (2019): What Are China's Intentions in Antarctica?. The Diplomat, 14.6. 2019. On-line: <https://thediplomat.com/2019/06/what-are-chinas-intentions-in-antarctica/>

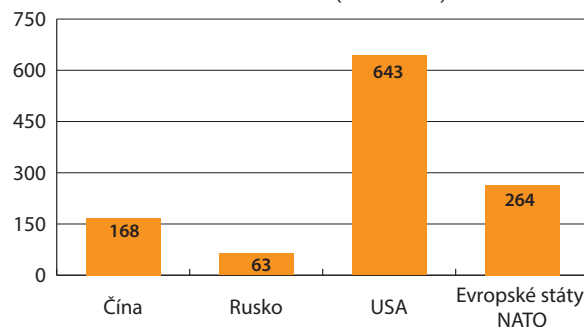
Afghánistán

Vývoj situace v Afghánistánu, kde probíhá vůbec nejdelší alianční operace i za účasti českých vojáků, je důležitý i pro Čínu. Jeho poloha na západní hranici Číny se nabízí jako obchodní spojnice mezi jednotlivými částmi Asie v rámci Iniciativy pásu a stezky a zároveň Afghánistán disponuje přírodními zdroji, o jejichž využití Čína usiluje.

„Nejde o to přestěhovat NATO do Jihočínského moře, ale musíme reflektovat fakt, že Čína se přibližuje k NATO. Ať už jde o čínské aktivity v kyberprostoru, Arktidě, Africe a významné čínské investice do evropské infrastruktury.“

Jens Stoltenberg, 3. 12. 2019

Srovnání výše obranných výdajů za rok 2018 (mlrd. USD)

Pokud budete mít zájem o další informace k tomuto tématu, neváhejte se obrátit na:
Informační centrum o NATO
Jungmannova 17, 110 00 Praha 1
info@natoaktual.cz